

Siljan kommune

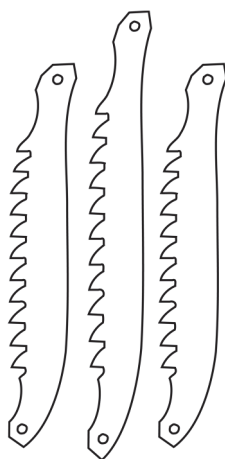
Plan for

Inkludering av barn og unge i lavinntektsfamilier 2022

Kommunedirektørens innstilling 14. januar 2022

Inkludering av barn og unge i lavinntektsfamilier 2022-25

1.	Innledning	2
2.	Bakgrunn	2
3.	Avklaringer	4
4.	Kunnskapsgrunnlaget	4
4.1.	Nasjonale og lokale føringer	4
4.2.	Nasjonale tilskuddsordninger	5
5.	Hva er fattigdom?	6
6.	Lavinntekt i Siljan	7
7.	Konsekvenser av lavinntekt	8
7.1.	Levekårsstress	8
7.2.	Utenforskap og marginalisering	8
8.	Risiko- og beskyttelsesfaktorer	9
9.	Tidlig innsats	9
10.	Mål, strategier og tiltak	9
10.1.	Med utgangspunkt i det overordnede målet jobbes det med følgende strategier	10
10.2.	Tiltaksoversikt	10

1. INNLEDNING

Barn som lever i fattigdom bekymrer seg for fremtiden. Mange skammer seg over familiens situasjon. Å være fattig som barn kan påvirke barnets nåværende livskvalitet og fremtidige muligheter i livet. Dårlige levekår utfordrer barns muligheter til å realisere sine rettigheter slik de er nedfelt i barnekonvensjonen.

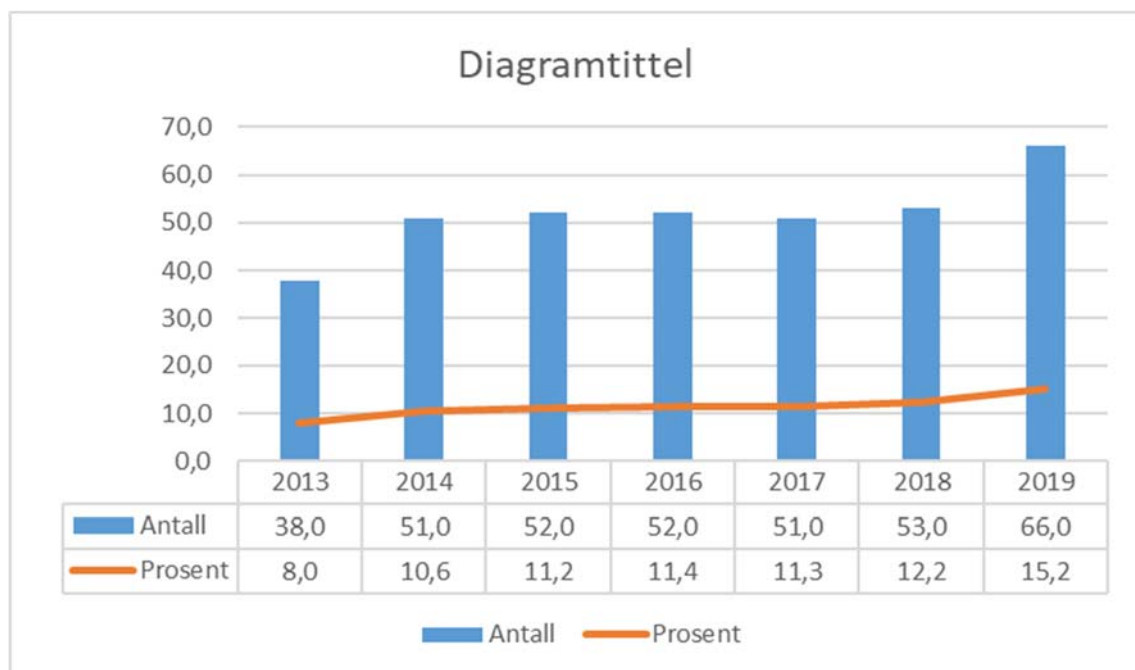
I oppveksten, og spesielt i ungdomstiden, opplever mange et press med hensyn til materielle goder og deltakelse på ulike aktiviteter. Ungdom fra fattige familier opplever mer sosial isolasjon og ensomhet enn andre ungdommer. Disse ungdommene skårer lavere på en rekke viktige indikatorer for oppvekstkvalitet, så som helse, utdanning og fritidsaktiviteter.

For barna er barndommen nå, de har ikke tid til å vente på bedre tider, for da er barndommen over.

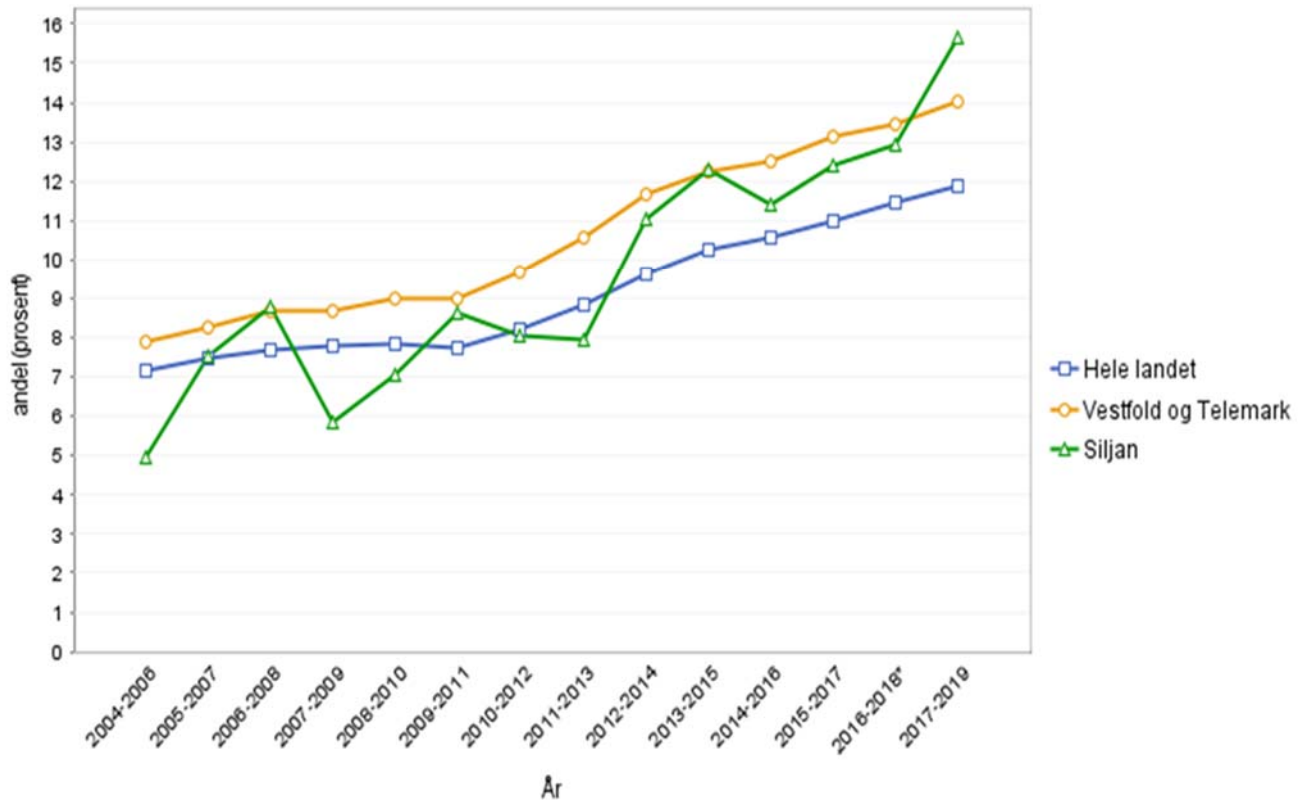
2 BAKGRUNN

I Siljan har andelen barn som vokser opp i lavinntektsfamilier økt fra år til år, tabell 1. Tallene i tabellen er hentet fra [Barnefattigdom \(bufdir.no\)](http://barnefattigdom.bufdir.no). I tabell 2 ser vi en lik utvikling i hele landet, men Siljan har de siste årene hatt en raskere negativ utvikling. Tabell 3 gir oversikt over Grenlandskommunene 2019 i prosent.

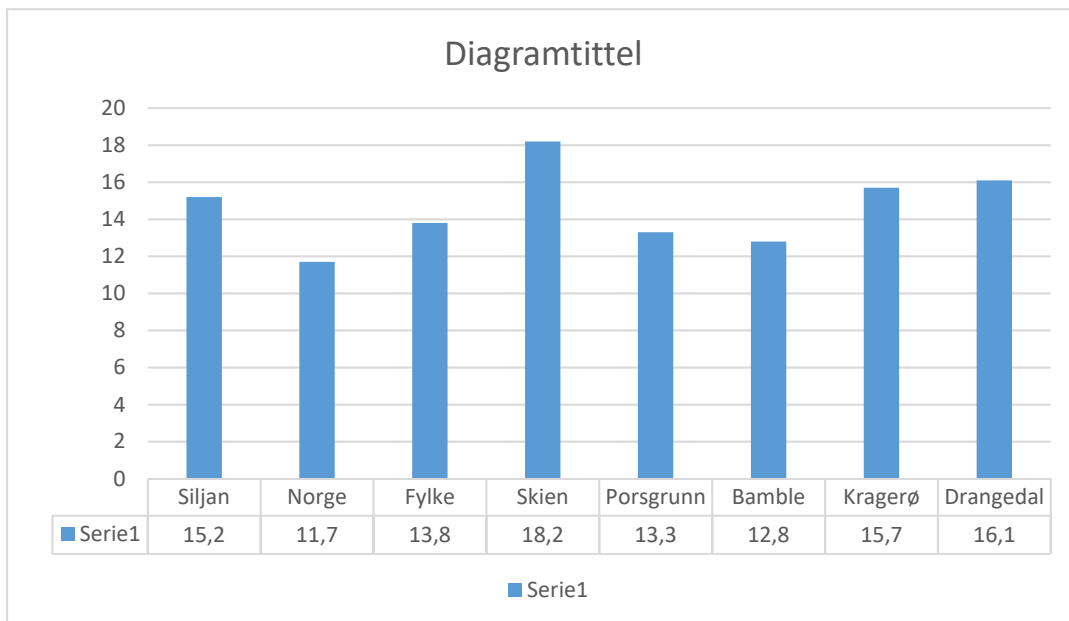
Tabell 1

Tabell 2

Tabell 3

Statistikk og forskning viser at disse barna har større risiko for helse- og levekårsutfordringer videre i livet. Vi vet at en stor risikofaktor for disse barna er utenforskap og mistriivsel. Inkludering er en nøkkel til å forbedre livskvalitet og livsmestring som igjen kan forbedre levekårene i voksen alder.

For å legge til rette for inkludering må kommunen samarbeide godt med frivilligheten. Frivilligheten står for store deler av fritidstilbudene til barn og unge. Vi må bekjempe mobbing og utenforskap i barnehage og skole, og ha kunnskap til å kunne ivareta de det gjelder. Det tverrfaglige samarbeidet må ha fokus på å styrke denne innsatsen.

Tiltakene i planen har forskjellig utgangspunkt for gjennomføringen. Noe kan gjennomføres innenfor eksisterende rammer, andre vil kreve ekstra ressurser. Ressursene kan hentes lokalt eller gjennom å søke eksterne midler; f.eks kan Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets (Bufdir) tilskuddsordninger benyttes. Det oppfordres til samarbeid om søknader, både på tvers av sektorer i kommunen, og i samarbeid med frivillige.

3. AVKLARINGER

Planen er en videreføring av planen «Handlingsplan mot barnefattigdom 2017-2021» Fattigdom er et sammensatt problem, og denne planen «Plan for inkludering av alle barn og unge i lavinntektsfamilier» ivaretar særlig oppvekst- og fritidsarenaen for barn og unge. Inkludering er viktig på alle arenaer. Frivillige lag og organisasjoner har mange tilbud og aktiviteter, og det arbeides for å ivareta inkludering av alle barn og unge.

4. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

4.1. NASJONALE OG LOKALE FØRINGER

BARNEKONVENSJONEN

FNs barnekonvensjon er en internasjonal avtale som gir barn og unge under 18 år et særskilt menneskerettighetsvern. Den gir barna de samme grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor. Fra 2003 gjelder barnekonvensjonen som norsk lov. Konvensjonen går foran andre norske lover der det er tvil om hvilken lov som er gjeldende. På den måten har Norge sørget for at alle, myndigheter, enkeltpersoner og organisasjoner, følger bestemmelsene i barnekonvensjonen. Artikkel 27 fastslår at barn har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sosiale utvikling.

STRATEGI MOT BARNEFATTIGDOM

I 2015 lanserte regjeringen strategien Barn som lever i fattigdom (2015-2017). Strategiens hovedmål var å forebygge at fattigdom går i arv og dempe negative konsekvenser av å vokse opp i familier med vedvarende lavinntekt. Barnekonvensjonen var en overordnet rettesnor.

Strategien gir en ramme for arbeidet med å følge opp funn og tilrådinger i Riksrevisjonens undersøkelse av barnefattigdom fra 2014. Den understreket behovet for bedre koordinering

av den statlige innsatsen for å redusere negative konsekvenser av fattigdom blant barn og unge. Undersøkelsen viste også at mange kommuner kan gjøre mer for at barn fra familier med økonomiske utfordringer skal kunne delta sosialt.

Formålet med regjeringens strategi (2015-2017) var todelt. Den prioriterte forebyggende innsats for å motvirke at fattigdom går i arv fra foreldre til barn. I tillegg inneholdt den en rekke tiltak som skulle dempe negative konsekvenser for barn og unge som vokser opp i fattigdom.

I 2018 kom det en rapport som oppsummerte kunnskap og erfaringer fra arbeidet med regjeringens strategi 2015–2017. Hensikten var å gi et bilde av fattigdommen og dens konsekvenser for barn og unge i dag, og vise hvordan direktorat og departement har arbeidet med strategien. Hovedfunnet var at barneperspektivet nå ivaretas stadig bedre innenfor fattigdomsfeltet. Det fremheves at arbeid mot fattigdom i barnefamilier krever helhetlig og langsiktig innsats, med tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid.

Bufdir lanserte i november 2018 en veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Denne er ment som et verktøy for ulike kommunale sektorer i arbeidet mot fattigdom. Veilederen har sin forankring i regjeringens strategi for barn som lever i fattigdom (2015-2017). Den er utarbeidet på grunnlag av innspillmøter med kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn, organisasjoner og statlige aktører.

FRITIDSERKLÆRINGEN

Fritidserklæringen bygger på barnekonvensjonen og har som mål at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal ha mulighet til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre barn. Erklæringen er ett av tiltakene i regjeringens strategi mot barnefattigdom, og er undertegnet av regjeringen, KS og en rekke frivillige organisasjoner.

4.2 NASJONALE TILSKUDDSORDNINGER

Lag, foreninger og kommunale tiltak som har eller ønsker å tilby ferie eller fritidsaktiviteter til målgruppen barn og unge kan søke tilskudd. Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge skal bidra til at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre. Løsningen for å nå barn vil variere fra kommune til kommune og frivillige organisasjoner. Idretten som allerede får offentlig støtte forventes å bidra i de ulike løsningene. Det tas forbehold om Stortingets årlige bevilgninger.

FAFO la nylig frem rapporten «Fra deltakelse til mestring. Evaluering av nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom» (2018). Det er her påpekt at de mest virkningsfulle tiltakene er universelle, åpne og ikke-stigmatiserende tilbud med lav eller ingen deltakeravgift. Tiltakene må videre være attraktive med høy kvalitet, slik at både målgruppen og andre ønsker å delta.

Kommuner som får midler gjennom tilskuddsordningen må ha en kontaktperson som skal veilede søkere og saksbehandle søknadene. I tillegg skal det være en knutepunktfunksjon for å koordinere det frivillige og offentlige arbeidet mot målgruppen. I Siljan kommune har virksomheten kulturavdelingen ansvaret for vurdering og forslag til prioritering av søknadene,

før de går videre til politisk behandling i utvalg for Samfunn og i Ungdomsrådet i Siljan. Prioriteringen blir så oversendt Bufdir for endelig vurdering og tildeling.

Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir) har siden 2005 forvaltet en tilskuddordning for å forebygge og redusere fattigdom blant barn og barnefamilier som er i kontakt med de sosiale tjenester i Nav. Alle kommuner kan søke om tilskudd.

Siljan kommune har mottatt tilskudd fra Bufdir de siste årene.

Målet er at alle barn og unge i Siljan skal oppleve en trygg og god oppvekst, føle seg inkludert i sosiale arenaer og gis mulighet for deltakelse i fritidsaktiviteter.

---

5. HVA ER FATTIGDOM?

Mange har en intuitiv forståelse av hva fattigdom er, men det er likevel vanskelig å komme til enighet om hvordan fattigdom skal måles og forstås. Hva det vil si å være fattig og hvordan fattigdom i et rikt land som Norge bør defineres, er gjenstand for diskusjon.

Det å leve i fattigdom som barn kan påvirke barnets nåværende livskvalitet, og fremtidige muligheter i livet. Men hva legger vi i ordet «fattigdom»? I et land som Norge, der den generelle levestandarden er høy, er det vanlig å bruke definisjoner av fattigdom som handler om mer enn fysisk overlevelse.

Det betyr at fattigdom ikke bare handler om mangel på mat, klær og tak over hodet. I dag innebærer fattigdom også det å mangle muligheter for å delta sosialt, på lik linje med resten av samfunnet. Denne måten å definere fattigdom på, stammer fra Townsend (1979:31), som definerte fattigdom slik:

«En person er fattig dersom vedkommende mangler ressurser til å delta i samfunnets aktiviteter og å opprettholde den levestandarden som er vanlig i dette samfunnet.»

Denne definisjonen danner utgangspunktet for det relative fattigdomsbegrepet, som ikke dreier seg om å leve på et eksistensminimum, men som knyttes til det å mangle ressurser for å kunne fungere sosialt, og delta i de aktivitetene og å ha den levestandarden som er vanlig i samfunnet.

Denne forståelsen bygger på sosiale normer i samfunnet for hva som er akseptable og ikke akseptable levekår. Bufdirs barnefattigdomsindikatorer tar utgangspunkt i en slik forståelse av fattigdom.

Med barn mener vi personer 0-17 år. Vi anslår omfanget av barnefattigdom gjennom å måle antall og andel barnefamilier med lav inntekt. Lavinntektsgrensen er satt til 60 prosent av medianinntekten i Norge («EU-60»). Med inntekt mener vi samlet inntekt etter skatt, per husholdning. Dette er et relativt fattigdomsmål.

En vanlig måte å måle vedvarende lavinntekt på er å slå sammen husholdningsinntektene gjennom en periode på tre år, og deretter definere alle dem som hadde en gjennomsnittlig inntekt lavere enn 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, som en lavinntektshusholdning.

Norge er et land preget av stor økonomisk velstand og gode materielle levekår. Det har skjedd en klar økning i andelen barn i lavinntektsgruppen i Norge siden tusenårsskiftet. Dette er et resultat av at gjennomsnittsinntekten har økt for de fleste familier.

6. LAVINNTEKT I SILJAN

Å leve i vedvarende fattigdom er mer belastende enn å oppleve fattigdom i en kort periode. Det skiller derfor mellom lav inntekt i et enkelt år og varig lav inntekt, ofte kalt for vedvarende lav inntekt. Når en person mottar sosialhjelp eller blir arbeidsledig, er den i utgangspunktet ikke å regne som fattig. Det er mer å regne som en indikasjon på at man er økonomisk utsatt og en økt risiko for fattigdom. Både arbeidsledigheten og sosialhjelpsmottakere har vært økende i Siljan kommune og regionen de siste årene, og dette vil gi ytterligere levekårsutfordringer for flere grupper.

Fattigdom er ikke jevnt fordelt i befolkningen. Forskning viser at enkelte grupper er mer utsatt enn andre. Følgende barn har størst risiko for å oppleve fattigdom:

- Barn med forsørgere med lav utdanning og som ikke deltar i arbeidslivet. Barn i familier der kun en eller ingen av forsørgerne er i arbeid, og der familiene er avhengig av trygdeytelser og sosialhjelp.
- Barn med en forsørger. Barn i familier med kun en forsørger har nærmere 2,5 ganger så stor sjanse for å falle under kategorien fattige, enn barn med to forsørgere. Barn av enslige mødre er spesielt utsatte for å oppleve fattigdom.
- Barn i familier med mer enn tre barn. Høyt antall barn i husstanden øker også sannsynligheten for å havne i lavinntektsgruppen. De siste årene har denne sammenhengen blitt tydeligere.
- Barn med innvandrerbakgrunn. Barn med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i gruppen med lav inntekt.

Økningen i antallet økonomisk utsatte barn de siste 10 årene har vært størst blant barn med innvandrerbakgrunn. Årsaken er ofte en kombinasjon av barnerike familier, ofte lav

utdannelse og svak yrkestilknytning hos foreldrene. Nasjonalt utgjør barn med innvandrerbakgrunn nå over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier. Siljan kommune vil som alle andre kommuner sannsynligvis få en befolkning hvor flere har innvandrerbakgrunn.

7. KONSEKVENSER AV LAVINNTEKT

Å vokse opp i lavinntekt kan ha uheldige konsekvenser både på kort og lang sikt, og dermed påvirke fremtidige muligheter. Forskning med utgangspunkt i livsløpsperspektivet, dokumenterer hvordan dårlige levekår i ung alder kan forplante seg gjennom hele livet i form av dårligere helse, svakere skoleprestasjoner, høyere frafallsprosent i videregående opplæring, kortere utdanning, avbrutt yrkesaktivitet og oftere mottak av offentlige ytelser.

Videre er det klar sammenheng mellom dårlig råd i familien og risikofaktorer relatert til rusmiddelbruk, kriminalitet, mobbing og vold. Sammenligninger av ulike samfunnsgrupper viser systematiske forskjeller i helse, kalt sosial ulikhet i helse. Barn fra lavinntektsfamilier har vesentlig større risiko for å utvikle psykiske og somatiske helseproblemer enn andre barn.

7.1 LEVEKÅRSSTRESS

Å leve med ressursmangel av ulike slag over tid er belastende. [Familiestressmodellen](#) beskriver sammenhenger som har utgangspunkt i at familiens vanskelige økonomiske situasjon oppleves som stressende og belastende. Der presset i familien er for stort, økonomisk og helsemessig, har foreldre mindre overskudd til positivt samspill, utøver mindre støtte og har reduserte krefter til å følge opp barna. Dette kan føre til at de blir strengere, mindre involverte og mer inkonsekvente i sitt samspill med barna.

Det er påvist at denne type stress over tid i familien kan påvirke barna negativt, i form av blant annet svekket immunforsvar og redusert sosial og kognitiv funksjon. Mange barn bekymrer seg så mye over familiens økonomi at det går utover søvn og konsentrasjon. Det kan få konsekvenser for innsats og resultater på skolen.

7.2 UTENFORSKAP OG MARGINALISERING

Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier utvikler strategier for å håndtere utfordringer de opplever. Mange barn skammer seg over at familien har lite penger, og bruker krefter på å skjule overfor jevnaldrende hvilken situasjon de er i. Mange av barna vil oppleve å være annerledes i forhold til venner. Det er belastende å være den som ikke kan gå i bursdag fordi familien ikke har råd til presang, eller aldri å ha ferieopplevelser å fortelle om ved skolestart. Mange føler at de ikke passer inn og at de er mindre verdt enn andre barn. Dette skaper bekymring og virker inn på barnets identitetsutvikling og psykososiale utvikling. Barn unngår å spørre foreldrene om penger for ikke å belaste dem. Forskning tyder også på at barn og unge i lavinntektsfamilier prøver å skjule marginalisering, ved å trekke seg tilbake eller helst ønske å være sammen med andre barn som kommer fra samme økonomiske familiesituasjon.

8. RISIKO- OG BESKYTTELSESAKTORER

Barn som vokser opp i familier med lav inntekt har altså vesentlig større risiko enn andre barn for å få en del levekårsulemper. En risikofaktor kan bredt defineres som forhold hos individet eller i oppvekstmiljøet som øker sannsynligheten for en fremtidig negativ psykososial utvikling. Begrepet beskyttelsesfaktor brukes om forhold som demper risikoen for å utvikle problemer når risikofaktorer er til stede. Beskyttende faktorer kan fungere som "skjold" mot konsekvensene av å befinne seg i risikozonen.

Sannsynligheten for negativ utvikling øker naturlig nok dersom barnet utsettes for flere risikofaktorer. Risikofaktorer vil ofte forsterke hverandre slik at de kan bli alvorligere over tid og bidra til marginalisering og ekskludering. Små ulikheter tidlig i barndommen kan ende som store ulikheter senere. Likeledes kan flere beskyttelsesfaktorer styrke hverandre. Tiltak for å styrke beskyttelsesfaktorene i barnets liv blir da avgjørende. Stimulering i tidlig barndom er vesentlig for både kognitive, sosiale, motoriske og emosjonelle ferdigheter. Foreldre evner i ulik grad å gi barnet slik stimulering. Som nevnt kan levekårsstress i familien bidra til at foreldre i lavinntekt i mindre grad enn andre har kapasitet til å følge opp sine barn. Arenaer som barnehage, skole, SFO og fritidsaktiviteter blir derfor sentrale for å kompensere for dette. Å delta på disse fellesarenaene kan derfor være avgjørende for inkludering og opplevelse av tilhørighet.

Barnehage, skole og fritidsaktiviteter er en viktig forebyggende arena for barn som lever i familier med lav inntekt.

9. TIDLIG INNSATS

Læring er en selvforsterkende prosess, der tidlig læring foster mer læring. Det vi lærer i småbarnsalderen, forsterkes gjennom en multiplikatoreffekt. En viktig konsekvens av dette er at forskjellene som finnes blant barn allerede i småbarnsalderen, vil forsterke seg senere. Det medfører at jo senere vi setter inn læringstiltak, jo mindre effektive vil tiltakene være. Forskjellene i læringsutbytte mellom barn vil forsterke seg og øke dersom det ikke settes inn tiltak tidlig. En rekke studier bekrefter at tiltak som settes inn sent i barnets liv, vil ha svært begrenset betydning sammenlignet med førskoletiltak.

Forskning er entydig på at førskoletiltak rettet mot barn fra vanskeligstilte familier har betydelige positive virkninger på kort og lang sikt. Barn som har god språkutvikling før skolestart, har bedre sosial utvikling og leseutvikling på barnetrinnet. Det samme gjelder for ikke-kognitive egenskaper, som konsentrasjon. Et barn som kan konsentrere seg før skolestart, vil naturlig nok ha lettere for å følge med på skolen, og dermed ha større læringsmuligheter enn barn med dårlig konsentrasjonsevne.

Mestring har stor betydning for læring, og mange av de som faller ut av utdanningsløp er de som ikke opplever mestring. Å lære er å mestre nye ferdigheter og kunnskaper. Mestring øker selvtilliten og gir barnet mer erfaring til å løse andre utfordringer. Støtten barnet får fra omgivelsene sine i møte med utfordringer, er avgjørende for mestringfølelsen. Positiv utvikling gir økt mestring og motivasjon, som igjen vil føre til økt læring.

10. MÅL, STRATEGIER, TILTAK

Hovedstrategien for å bekjempe fattigdom er å sikre inntekt gjennom sysselsetting. Samtidig er det viktig å huske at mange av dem som er fattige over en del år står svært langt fra arbeidsmarkedet. Det er derfor vanskelig å tenke seg at arbeidslinja kan hjelpe alle ut av fattigdom. Foresattes økonomiske betingelser er viktig for å skape en trygg ramme for barns oppvekst, selv om sammenhengen mellom økonomisk velferd og levekår ikke er entydig.

I en plan for integrering av barn og unge er det naturlig å fokusere på store husholdninger, husholdninger uten tilknytning til arbeidslivet, hushold som mottar sosialhjelp, hushold med enslige forsørgere, og hushold med ikke-vestlig innvandringsbakgrunn, da disse gruppene har vist seg å være spesielt utsatte for fattigdom.

Hovedfokuset vil være på barn og unges situasjon i disse husholdningene. På kort sikt er det ønskelig å minimere opplevelsen av fattigdom, mens det på lengre sikt er ønskelig å jobbe for at barna kommer gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for arbeidsliv. Med tanke på fremtidig forebygging av fattigdom vil dette være det viktigste satsningsområdet.

10.1 MED UTGANGSPUNKT I DET OVERORDNEDE MÅLET JOBBES DET MED FØLGENDE STRATEGIER:

Strategi 1 Jobbe for at foreldre i lavinntektsfamilier kommer i varig inntektsgivende arbeid.

Strategi 2 Sosial inkludering av barn og unge i fritid og samarbeid med frivilligheten.

Strategi 3 Sosial inkludering i barnehage og skole.

Strategi 4 Tett og målrettet oppfølging av unge som står utenfor skole og arbeidsliv.

Strategi 5 Bedre tverrfaglig samarbeid med fokus på inkludering.

*DET OVERORDNEDE MÅLET I PLANPERIODEN ER Å FOREBYGGE
OG REDUSERE KONSEKVENSENE AV LAVINNTEKT OG SOSIAL
EKSKLUDERING BLANT BARN, UNGE OG BARNEFAMILIER.*

10.2 TILTAKSOVERSIKT

STRATEGI 1 JOBBE FOR AT FORELDRE I LAVINNTEKTSFAMILIER KOMMER I VARIG INNTEKTSGIVENDE ARBEID.

1. ARBEIDSMARKEDSTILTAK	
Målgruppe	Lavinntektsfamilier uten tilknytning til yrkeslivet
Beskrivelse og hensikt	Arbeidsmarkedstiltak som kurs, utdanning, arbeidspraksis, lønnstilskudd, inkluderingstilskudd og kvalifiseringsprogram. Unge under 30 år, personer med nedsatt arbeidsevne, langtidsledige og flyktninger er prioritert. Enslige forsørgere inngår i flere av de ovennevnte gruppene.
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	NAV
Økonomi	Statlige arbeidsmarkedstiltak

2. BARNEPERSPEKTIVET I NAV	
Målgruppe	Lavinntektsfamilier
Beskrivelse og hensikt	<p>De fleste som har behov for bistand fra NAV opplever å være i en situasjon med reduserte inntekter. For å avdekke fattigdom er det utarbeidet et kartleggingsskjema for personer som har barn. Ved å benytte dette skjemaet bidrar det til å kartlegge situasjonen, og vil i større grad sikre at barn får det som de har behov for.</p> <p>Økonomisk råd og veiledning er en tjeneste som ytes av NAV. Der det avdekkes fattigdom i lavinntektsfamilier vil slik råd og veiledning være en sentral del av oppfølgingen av familien.</p>
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	NAV
Økonomi	Ordinær drift

3. FAMILIEPERSPEKTIVET	
Målgruppe	Lavinntektsfamilier
Beskrivelse og hensikt	<p>Utarbeide gode samarbeidsmodeller for å forebygge lavinntekt gjennom samordnet tjenestetilbud mot familier. Oppfølging av hele familien på flere områder samtidig av ulike deler av hjelpeapparatet. Utarbeide en familieplan i samarbeid med den enkelte familie. Familien blir fulgt opp på sentrale levekårsområder som arbeidsrettede tjenester, økonomi, bolig og helse. Samtidig følges barna opp på deltakelse i barnehage, skole, SFO, fritidsaktiviteter samt sommerjobb for ungdommer i familiene. Det handler også om å styrke familiens evne til å redusere opplevd fattigdom og dermed redusere den relative fattigdommen.</p>
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	Nav i samarbeid med barnehage, skole, barnevern, helsestasjon. Organiseres ved deltakelse i Tiltaksteam barn og unge (BTI modellen)
Økonomi	Ordinær drift

4. ØKONOMISK STARTHJELP	
Målgruppe	Familier med vedvarende lavinntekt
Beskrivelse og hensikt	Bostøtte, startlån, tilskudd til etablering, tilpasning av bolig, tilskudd til utbedring og prosjektering. Du kan lese mere her
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	Økonomikontoret
Økonomi	Husbanken, ordinær drift

5. FLYKTNINGER	
Målgruppe	Bosatte flyktninger i Siljan kommune
Beskrivelse og hensikt	Noen kvinner og menn med flyktningebakgrunn mangler grunnleggende elementær skolegang fra hjemlandet. Andre har kompetanse de kan bygge videre på. Mange har utfordringer i å utvikle gode nok norsk-kunnskaper. Felles for de fleste er at de møter på utfordringer i å skulle komme inn på det norske arbeidsmarkedet. For alle gjelder det å sikre egnede kvalifiseringsløp og individuelle planer som er arbeidsrettede. Språkpraksis på en arbeidsplass inngår som standard i introduksjonsprogrammet. Enkelte deltar i vanlige arbeidsrettede tiltak på slutten av og/eller etter tiden de har vært på introduksjons-programmet. Alle kommunale virksomheter må forsøke å legge til rette for å kunne ta imot flyktninger i tilpassede arbeidsrettet tiltak.
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	NAV
Økonomi	Ordinær drift

STRATEGI 2 SOSIAL INKLUDERING AV BARN OG UNGE I FRITID OG SAMARBEID MED FRIVILLIGHETEN.

6. MERÅPENT BIBLIOTEK	
Målgruppe	Barn og unge fra lavinntektsfamilier/alle
Beskrivelse og hensikt	Biblioteket blir meråpent, det vil si at man kan bruke biblioteket utenom bemannet åpningstid. Biblioteket vil da kunne fungere som en åpen og sosial møteplass. Alle over 16 år kan komme inn uten foresatte, mens barn under 16 år må ha med seg en foresatt. Det vil også være mulig for frivillige å arrangere møter, aktiviteter og benytte seg av selve bygget utenom de ordinære åpningstidene.
Tidspunkt og varighet	Alle dager mellom kl. 07:00-22:00
Ansvarlige virksomheter	Kultur
Økonomi	Ordinær drift

7.LOKALT FERIELTILBUD BARN OG UNGE	
Målgruppe	Barn og unge i Siljan kommune i alderen 10-18 år
Beskrivelse og hensikt	Aktiviteter og gode opplevelser i skoleferiene.
Tidspunkt og varighet	Tre dager i uken de to først ukene i skoleferien. En aktivitet alle skolefrie perioder.
Ansvarlige virksomheter	Miljøterapeut
Økonomi	100 000,- finansiert via tiltaksmidler fra Bufdir.

8. FRI FILM	
Målgruppe	Barn og unge
Beskrivelse og hensikt	Arrangere filmer ute i det fri for ulike aldersgrupper. Fri film vil gi en gratis kulturopplevelse, samtidig som det fungerer som sosial møteplass. Tiltaket skal være forebyggende og inkluderende.
Tidspunkt og varighet	2-4 ganger pr. år. Gjerne i forbindelse med f.eks. Halloween.
Ansvarlige virksomheter	Kultur og oppvekst
Økonomi	50.000 fra driftsbudsjettet kultur

9. REGIONALE FERJETILBUD BARN OG UNGE	
Målgruppe	Barn og unge fra lavinntektsfamilier/alle
Beskrivelse og hensikt	Kommunen synliggjør de fritidsmuligheter som finnes ved å legge til rette for annonsering på kommunens og skolens hjemmeside med en samlet oversikt over gratis sommeraktiviteter i regionen. Aktivitetene arrangeres av kommunen og frivillige lag og foreninger.
Tidspunkt og varighet	Hvert år i mars/april
Ansvarlige virksomheter	Oppvekst og Servicekontoret
Økonomi	Daglig drift

10. INNGANGSBILLETTER TIL KULTUR –OG FRITIDSAKTIVITETER	
Målgruppe	Barn og unge fra lavinntektsfamilier
Beskrivelse og hensikt	Gi barn og unge i målgruppen gratis adgang til kultur- og fritidstilbud sammen med en venn eller en foresatt. Det er ikke anledning til å søke om dette. NAV og administrasjonen i avdeling oppvekst deler ut dette ut i fra sitt kjennskap til familier i målgruppen. Det er ønskelig å sikre at barn/unge fra lavinntektsfamilier skal kunne delta på lik linje som andre barn/unge. Tiltaket har som mål å være inkluderende, sosialt og helsefremmende for alle barn og unge.
Tidspunkt og varighet	Løpende
Ansvarlige virksomheter	Oppvekst og NAV
Økonomi	40 000,- via tiltaksmidler fra Bufdir.

11. KONTINGENTSTØTTE OG STØTTE TIL UTSTYR OG TURNINGER.	
Målgruppe	Barn og unge som trenger støtte.
Beskrivelse og hensikt	Lag og foreninger, samt sosiallærer og miljøarbeider ved skolene, kan søke om å få dekket kontingent. De kan også søke om støtte til å kjøpe inn nødvendig utstyr og dekke utgifter ved turneringer/stevner for barn/unge som ikke kan betale selv. Tiltaket skal sikre at alle barn skal kunne delta på lik linje som andre barn/unge. Inkluderende, sosialt og helsefremmende er målsettinger for tiltaket. Tiltaket gjelder også for kulturskolen.
Tidspunkt og varighet	Hele året
Ansvarlige virksomheter	Kultur
Økonomi	40 000,- for 2020 finansiert med støtte fra Idrettskretsen og Gjensidigestiftelsen, søkes årlig

11. UNG I SILJAN	
Målgruppe	Alle barn og unge i Siljan mellom 13-23 år
Beskrivelse og hensikt	Hjelpe barn og unge til å få kontakt eller informasjon om de tjenester og tilbud som finnes i Siljan. Skape en arena hvor ungdommene skal føle seg trygge og åpne slik at de kan få hjelp av tjenesteapparatet.
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	Tverretattlig
Økonomi	Daglig drift

15. CROSSFIT TEENS	
Målgruppe	Unge, 8.-10. trinn
Beskrivelse og hensikt	Målet er å skape en inkluderings- og mestringsarena for alle, som gir en helseeffekt både fysisk og psykisk. Det tilbys gratis mat og deretter "funksjonell trening". CrossFit for barn er et fint alternativ til dem som ikke har funnet glede i andre idrettsaktiviteter, men også som basistrening og supplement for de som driver med andre idretter. Det vil være fokus på en positiv atmosfære og fair play. Tiltaket fremmer inkludering da det er rett etter skolen med gratis mat før treningen. Crossfit er en aktivitet hvor man følger sitt eget tempo og fremgang. Den voksne til stede kjenner ungdommen, hvilket gjør det trygt å komme til aktiviteten.
Tidspunkt og varighet	Etter-skole-tilbud, gjennom skoleåret.
Ansvarlige virksomheter	Oppvekst
Økonomi	Estimert kr 100 000 til innkjøp av utstyr. Ikke finansiert Beverting 10 000. Ikke finansiert Lønn instruktør 50 000. ikke finansiert

STRATEGI 3 SOSIAL INKLUDERING I BARNEHAGE OG SKOLE

16. TREFFSTED FOR UNGDOM	
Målgruppe	Ungdom i alderen 13 – 18 år
Beskrivelse og hensikt	Uformell møteplass/fritidsklubb hvor ungdommene kan møtes for ulike sosiale aktiviteter. Hensikten er å gi ungdommen opplevelse av mestring og tilhørighet med jevnaldrende. Dette forebygger utenforskap for mange grupper, ikke bare ungdom fra lavinntektsfamilier Tiltaket vil kreve at vi ansetter fritidsledere, 30 % som kan drifte klubben.
Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	Oppvekst
Økonomi	170 000 – eksterne midler via Bufdir

STRATEGI 4 TETT OG MÅLRETTET OPPFØLGING AV UNGE SOM STÅR UTENFOR SKOLE OG ARBEIDSLIV

17. UTDANNING LØNNER SEG	
Målgruppe	Ungdom med høyt fravær eller som av ulike årsaker står i fare for ikke å skulle gjennomføre videregående skole
Beskrivelse og hensikt	<p>Kort om talenter for fremtiden som utgangspunkt?</p> <p>Foreldresamarbeid</p> <p>Gode overganger</p> <p>Færre på passive ytelser</p> <p>Tidlig identifisering</p> <p>Siljan kommune har gjennom ulike tiltak i prosjektet «Pilot i eget liv» fokus på blant annet tilstedeværelse i skolen.</p> <p>Nærværsteam er opprettet som en tverrfaglig arena for å hjelpe barn og unge med bekymringsfullt skolefravær med økt tilstedeværelse i skolen. Teamet skal tilby støtte og veiledning til skole, foresatte og andre aktuelle instanser eller ressurspersoner, og bistå med å finne gode løsninger og riktig hjelp. Hensikten er å gjøre tverrfaglig bistand tilgjengelig på et tidlig stadium før utfordringene vokser seg større. Gjennom prosjektet har kommunen jobbet med å styrke strukturen for å kunne fange opp elever i risikozonen for frafall tidligere, blant annet ved utarbeiding av fravær rutiner.</p> <p>Gjennom fokus på arbeid med tverrfaglig samhandling og brukermedvirkning, skal kommunen sikre at alle ansatte jobber etter de samme verdiene og slik forbedre den målrettede hjelpen rettet mot unge som står i fare for å falle utenfor. Gjennom økt fokus på brukermedvirkning skal kommunen også sikre treffsikkerheten på tiltak som blir iverksatt på individnivå, og styrke den unge som aktør i eget liv.</p>

Tidspunkt og varighet	Kontinuerlig
Ansvarlige virksomheter	Oppvekst, NAV, Helse
Økonomi	Daglig drift

STRATEGI 5 BEDRE TVERRFAGLIG SAMARBEID MED FOKUS PÅ INKLUDERING.

18. TILTAKSTEAM BARN OG UNGE	
Målgruppe	Ledere og ansatte i oppvekst, NAV, Helse
Beskrivelse og hensikt	Som en del av BTI Siljan og PIL Siljan er det opprettet et eget tverrfaglig tiltaksteam for barn og unge. Inkludering tas opp som tema på disse møtene. Da blir aktuelle tiltak og ressurser satt på dagsorden. Hver leder er ansvarlig for å videreformidle til sine ansatte.
Tidspunkt og varighet	Annenhver måned
Ansvarlige virksomheter	Oppvekstavdelingen
Økonomi	Ordinær drift